

فصل چهارم: روشهای جمع آوری اطلاعات

۴ روش های جمع آوری اطلاعات:

۴,۱ پرسشنامه:

* پرسشنامه عبارتست از مجموعه ای از پرسش ها که به صورت باز یا بسته طراحی می شوند و روشی مستقیم جهت کسب داده های تحقیق است.

* پرسشنامه حاوی سوال های کتبی است که مردم بدون نیاز به مصاحبه گر و به طور مستقیم به آن ها پاسخ دهند.

* پرسشنامه روشی است که جمع آوری اطلاعات را در سطح وسیع امکان پذیر می سازد.

← عناصر روش پرسشنامه عبارتند از:

۱- ابزار گردآوری اطلاعات ۲- عوامل اجرای پرسشنامه ۳- برنامه ریزی و مدیریت اجرای پرسشنامه ۴-

پاسخگویان

← یکی از اجزای اصلی پرسشنامه ها، سوالات آن هستند که از طریق مسائل زیر ایجاد می شوند.

۱- مسئله تحقیق ۲- فرضیه های تحقیق

۳- متغیرهای مستقل ۴- شیوه های تجزیه و تحلیل داده

← انواع سوالات پرسشنامه ها، عبارتند از:

۱- سوالات باز:

سوالاتی هستند که پاسخگو را محدود به انتخاب پاسخ های از پیش طراحی شده نمی کند.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

* نکته: در سوالات باز، آزادی پاسخگویی وجود دارد اما از حیث طبقه بندی و استخراج، مشکلات زیادی وجود دارد و پاسخگویان رغبت زیادی به آن ندارند، اما چارچوب داوری پاسخ دهندگان را تسهیل می کند.

۲- سوالات بسته:

در این نوع سوالات، پاسخگو از بین مجموعه ای از گزینه ها (براساس طیف یا مقیاس) یکی را انتخاب می نماید و زمانی استفاده می شود که تعداد پاسخ های احتمالی محدود بوده و بتوان تمامی پاسخ های مرتبط با یک سوال را تعیین نمود.

* نکته: در سوالات بسته به هر یک از پاسخ های مفروض یا احتمالی گزینه می گویند.

- به منظور آشنا کردن پاسخ دهنده با چگونگی پاسخ به سوال های پرسشنامه از دستورالعمل استفاده می شود.
- در نامه ی همراه، هدف از گردآوری داده ها به وسیله پرسشنامه و ضرورت همکاری پاسخ دهنده بیان می شود.

۳- سوالات ترکیبی

۴- سوالات تعاقبی:

این سوالات معمولاً به صورت پی در پی مرتبط با یکدیگر مطرح می شود و زمانی استفاده می شود که محقق، موضوع را ریشه یابی می کند.

۵- سوالات دام (گول زن)

نکته: ← راه های اجرای پرسشنامه، عبارتند از:

۱- از طریق گفتگوی مستقیم با مخاطب که مصاحبه حضوری نامیده می شود.

* بزرگترین حسن این روش آن است که پژوهشگر تردیدهای موجود در پرسش نامه را برطرف می نماید.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۲- از طریق تلفن ۳- از طریق ارسال با پست: دربرگیری مناطق جغرافیایی گسترده

← نکته: اصول طراحی پرسشنامه های خوب بر ۳ محور استوار است.

۱- نگارش پرسش ها ۲- چگونگی دریافت رد بسته بندی پاسخ ها

۳- شکل ظاهری پرسش نامه

← نکته: انواع داده ها در یک پرسش نامه عبارتند از:

۱- داده های واقعی ۲- قضاوت های ذهنی درباره واقعیات و نگرش ها

۳- داده های شناختی

← نکته: اصول حاکم بر طراحی پرسشنامه ها عبارتند از:

۱- اصل صراحت ۲- اصل بی طرفی ارزشی ۳- اصل اختصار

۴- اصل تمیز ۵- اصل همگنی

← مزایای پرسش نامه ها عبارتند از:

۱- جمع آوری اطلاعات وسیع با سرعت زیاد، زمان و هزینه کم

۲- دامنه ی پرسش وسیع افراد ۳- سهولت در امکان تبدیل داده ها به کمیت

۴- نبود سوگیری در اجرای پرسش نامه

← نکته: معایب پرسش نامه ها عبارتند از:

۱- عدم کارآمدی برای مطالعات عمیق و ریشه یابی ۲- احتمال زیاد عدم بازگشت پرسش نامه ها ۳-

احتمال عدم درک مفاهیم و محتوای سوالات پرسشنامه ها

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۴,۲ مصاحبه

* مصاحبه امکان برقراری تماس مستقیم با مصاحبه شونده را فراهم کرده و با کمک آن می توان به ارزیابی عمیق تر ادراک، نگرش ها و علائق پرداخت.

* برقراری ارتباط صمیمانه میان مصاحبه کننده و مصاحبه شونده، نقش مهمی در ثمربخشی مصاحبه دارد که مستلزم جلب اعتماد وی است.

← در جریان مصاحبه بایستی به موارد زیر توجه نمود:

۱- ایجاد جو دوستانه ۲- توجه و علاقه مصاحبه گر به موضوع ۳- نظم در ارائه سوال ها ۴- نشان ندادن عکس العمل به پاسخ های آزمودنی ۵- ارائه سوال ها به شیوه های متنوع ۶- پرهیز از کل گویی و یکنواخت گویی

← انواع مصاحبه:

۱- مصاحبه سازمان یافته (بسته- ساختار یافته)

۲- مصاحبه نیمه ساختار یافته (نیمه باز):

در این مصاحبه، سوال ها از قبل تنظیم شده اند اما به تناسب پاسخ هایی که مصاحبه شونده ارائه می کند، سوال های دیگری از سوی مصاحبه کننده مطرح می شود.

۳- مصاحبه سازمان نیافته (باز- ساختار نیافته):

در این نوع مصاحبه از قبل سوالات مشخصی تنظیم نشده است اما فقط فضای کلی مصاحبه مشخص است و در گفتگو و تعامل به نتیجه می رسند.

نکته: هدف این نوع مصاحبه، جمع آوری اطلاعات کیفی و جهت رسیدن به عمق مسئله استفاده می شود.

← مزایای مصاحبه:

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۱- برقراری ارتباط متقابل بین مصاحبه کننده و مصاحبه شونده و انعطاف پذیری ۲- دریافت بازخور از سوی مصاحبه شونده ۳- کاربرد در مورد سطوح مختلف سواد و مقاطع سنی ۴- کاربردی بودن در کسب داده های

عمیق

← معایب مصاحبه:

۱- زمان و هزینه زیاد ۲- مشکل بودن فرآیند سازماندهی، تخلیص و طبقه بندی داده ها ۳- نیاز به مهارت و دانش بالای مصاحبه گران ۴- محدودیت در تعمیم و گسترش داده های بدست آمده ۵- اعتبار کم

۶- تعمیم پذیری اندک ۷- احتمال نفوذ نظرات شخصی

← نکته: ابزارهای مورد استفاده در مصاحبه عبارتند از:

۱- ابزارهای استاندارد شده این ابزارها، روایی و پایانی آن ها تایید شده و حاوی تعداد سوال برای مطالعات خاص است و موجب ساده تر شدن تحقیق می شود.

۲- ابزارهای تحقق ساخته (غیراستاندارد): این سوال ها توسط محقق، طراحی و تعریف شده و باید از روایی و پایانی برخوردار باشند.

۴,۳ مشاهده:

۱- شناسایی، نگه داری، مقایسه، توصیف و ثبت آن چه روی می دهد و جزیی اجتناب ناپذیر از هر مطالعه در مورد پدیده های اجتماعی است.

۲- فرآیندی است که در آن محقق، مستقیماً پدیده مورد مطالعه را دیده و آن را به صورت مستقیم یا بی واسطه درک می نماید.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

نکته:

۱- نکته اساسی در انجام مشاهده، تعریف دقیق آن چیزی است که مورد مشاهده قرار می گیرد.

۲- مشاهده در تحقیقات تجربی و آزمایشگاهی نقش عمده ای ایفا می نماید.

← نکته: شاخص های مشاهده عبارتند از:

۱- شاخص های حرکتی / غیربیانی ۲- شاخص های زبانی / بیانی / صوتی

۳- شاخص های فضایی / مکانی ۴- شاخص های فرازمانی / رفتار غیرمحتوایی

← انواع مشاهده:

۱- مشاهده نامرئی (غیرعلنی - غیرفعال - بدون مشارکت):

این روش اگر به درستی انجام شود از همه روش های مشاهده بهتر است اما اغلب دشوار است.

۲- مشاهده فعال (مرئی - علنی - توأم با مشارکت):

اغلب در این روش، مشاهده کنندگان حالت غیرعادی و غیرطبیعی به خودی می گیرند و واقعیت به درستی

کشف نمی شود.

۳- مشاهده ناپیوسته:

۴- مشاهده کنترل نشده (اتفاقی):

معمولاً در این مشاهده، محقق با مشاهده به صورت سطحی برخورد کرده و بدون طرح از پیش اندیشیده شده

ای وارد میدان می شود.

۵- مشاهده کنترل شده

۶- طرح مشاهده مشارکتی:

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

در این نوع مشاهده، محقق وارد جامعه می شود و می توان آن را مشاهده از درون جامعه نامید. (قوم نگاری)

۷- طرح مشاهده ی غیرمشارکتی:

← جهت ثبت مشاهدات بایستی از یکی از روش های زیر استفاده نمود.

۱- ثبت فراوانی ۲- مدت ۳- فاصله میان دو رفتار ۴- ثبت ترتیب ظهور رفتار

← مزایای مشاهده:

۱- بالا بودن پایانی و روانی اطلاعات بدست آمده به دلیل عینی بودن

۲- سادگی در بررسی و نظارت صحت اطلاعات

۳- دست یابی به اطلاعات زیاد در زمان کوتاه

۴- توانایی به کارگیری در تمامی رشته ها و پدیده های اجتماعی

۵- وقت و واقعیت زیاد اطلاعات

۶- استفاده به عنوان روش کنترل سایر روش های دیگر

۷- عدم تاثیرپذیری از مشکلات زبانی و فرهنگی

۸- مناسب جهت شناخت افرادی که قادر به بیان وضعیت خود نمی باشند.

معایب:

۱- تاثیر زیاد مشاهده گر به روند پژوهش ۲- تاثیر انتظارات مشاهده گر بر مشاهده ۳- عدم استفاده در

تمامی شرایط ۴- تنظیم مشاهده نامه مشکل است.

۵- تنظیم زمان انجام پژوهش مشکل است.

۶- مناسب برای جوامع محدود و اطلاعات موردی

روش تحقیق در مدیریت- محمد محرابیون محمدی

۷- تاثیر ضعف حافظه مشاهده گر

۸- نامناسب برای مواردی که نیازمند زمان طولانی هستند.

محرابیون

فصل پنجم: پیشینه تحقیق و مقیاس ها

۵ پیشینه تحقیق:

۵.۱ کاربرد پیشینه تحقیق:

هدف از کاربرد پیشینه تحقیق، عبارتست از:

-هدف اصلی از بررسی پیشینه تحقیق آن است که اطمینان یابیم هیچ متغیر مهمی که در گذشته بر مسئله

پژوهش تاثیر داشته از چشمان محقق دور نمانده است.

-بازنگری جامع آثار انتشار یافته یا نیافته از نوع منابع دست دوم در زمینه های مورد علاقه محقق.

- کمک به تدوین چهارچوب نظری و فرضیه هایی که باید آزمون شوند.

- تعریف بیانیه مسئله با دقت و روشنی

- اجتناب از دوباره کاری

- انتخاب روش ها و ابزار اندازه گیری دقیق تر

- تشخیص مدل های مناسب با پژوهش

۶- بررسی روابط بین متغیرهای پژوهش

نکته: گزارش حاصل از بررسی پیشینه تحقیق شامل ۳ قسمت ۱- مقدمه ۲- نقد تحقیقاتی قبلی ۳- خلاصه

است

۵,۲ • اندازه گیری

-نسبت دادن اعداد برای بیان ویژگی های یک پدیده

• سطوح اندازه گیری (مقیاسها)

۱- مقیاس اسمی ۲- مقیاس ترتیبی ۳- مقیاس فاصله ای ۴- مقیاس نسبی (نسبی)

نکته: درجه ی پیچیدگی و تکامل اندازه گیری هر قدر از مقیاس اسمی به نسبتی حرکت کنیم بیشتر می شود و اطلاعات دقیق تری بدست می آوریم.

۱- مقیاس اسمی (کیفی - مقوله ای)

-در این مقیاس، اشیا یا پدیده ها برحسب دارا بودن یا نبودن یک صفت یا ارزش طبقه بندی می شوند.
-مقیاسی است که به پژوهش گر اجازه می دهد اشیا را به مقوله ها یا گروه های یعنی دسته بندی کند

نکته:

۱- در مقیاس اسمی، هیچ توالی و ترتیب واقعی از نظر تقدم و تاخر وجود ندارد.

۲- تنها کاربرد مقیاس اسمی، اسم گذاری و طبقه بندی است.

۳- مقیاس اسمی تنها اطلاعات پاره ای، مقوله ای و خام را اختیار ما قرار می دهد.

۴- در مقیاس اسمی گروه ها کاملاً ناسازگار و غیر متداخل می باشند.

۲- مقیاس ترتیبی:

-در این مقیاس، متغیرها نه تنها برحسب دارا بودن یا نبودن صفت درجه بندی می شوند بلکه به طور نسبی شدت و ضعف اندازه ضعف یا قوت نیز مشخص می شود.

-مقیاس ترتیبی، مقوله ها را به گونه ای معنادار رتبه بندی می کند.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

- مقیاس ترتیبی، قادر به تعیین تفاوت بین رتبه های داده شده نیست.

۳- مقیاس فاصله ای

- در این سطح از اندازه گیری نه تنها ترتیب اشیا یا صفت های مورد اندازه گیری مشخص است بلکه فاصله بین

واحدهای اندازه گیری نیز معلوم است و فواصل مساوی بین اعداد نشان دهنده فواصل مساوی بین صفت های

مورد اندازه گیری است.

- در این مقیاس، نقطه شروع می تواند هر عدد دلخواهی باشد.

- طیف لیکرت در مقیاس فاصله ای مطرح می شود.

۴- مقیاس نسبی

- دارای ویژگی های مقیاس فاصله ای است، با این تفاوت که نقطه شروع دقیقی دارد که آن را صفر مطلق

می نامیم و نه تنها مقدار تفاوت بین نقاط بلکه نسبت بین تفاوت ها را نیز محاسبه می نماید.

- مقیاس فاصله ای بیانگر تعداد اختلاف ها و نسبی، نسبت اختلاف ها را بیان می کند.

مقیاس	ترتیب	فاصله	صفر مطلق	شاخص مرکزیت	شاخص پراکندگی	آزمونهای آماری
اسمی	×	×	×	مد (نما) فراوانی	-	کای دو
ترتیبی	✓	×	×	میانه - مد (فراوانی)	چارک متوسط	همبستگی اسپیرمن
فاصله ای	✓	✓	×	میانگین حسابی	واریانس - انحراف معیار	همبستگی اسپیرمن - پیرسون - آزمون های F, t

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

مقیاس	ترتیب	فاصله	صفر	شاخص مرکزیت	شاخص پراکندگی	آزمونهای آماری
		مساوی	مطلق			
نسبتی	✓	✓	✓	میانگین هندسی + میانگین حسابی میانه - مد (فراوانی)	واریانس - انحراف معیار -	کلیه آزمونها

۵,۳ ضریب ارتباط:

ضریب ارتباط بیانگر آن است که تغییرپذیری یک متغیر تا چه حد ناشی از متغیرهای دیگر است.

- جهت سنجش همبستگی میان متغیرهای اسمی از لامبدای نامتقارن استفاده می شود، این ضریب مقداری بین صفر تا ۱ دارد.

- جهت سنجش همبستگی میان متغیرهای ترتیبی از ضریب همبستگی گاما استفاده می شود که خروجی آن توافق کامل یا وارونگی کامل است.

- جهت سنجش ارتباط میان متغیرهای فاصله ای و نسبتی از ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن استفاده می شود.

نکته: رابطه بین ضریب همبستگی پیرسون و ضریب ارتباط به صورت زیر است.

$$^2(\text{ضریب همبستگی}) = \text{ضریب ارتباط}$$

روش تحقیق در مدیریت- محمد محرابیون محمدی

۵,۴ آزمون های ناپارامتریک:

- زمانی که تعداد نمونه کم (کمتر از ۳۰) باشد یا توزیع جامعه نرمال نباشند از آزمون های ناپارامتریک استفاده می شود.

- آزمون های ناپارامتریک کارایی کمتری نسبت به روش های پارامتریک دارند و فاصله ی اطمینان آنها بیشتر از آزمون های پارامتریک است.

کاربرد:	آزمون
آزمون فرض میانگین یا نسبت	آزمون علامت
آزمون تصادفی بودن داده ها	آزمون علامت
آزمون برابری میانگین دو گروه مستقل	آزمون من- ویتنی
آزمون برابری میانگین گروه زوجی	آزمون ویل کاکسون
تحلیل واریانس یک طرفه	آزمون کروسکال والیس(H)

فصل ششم: علم، تحقیق و روش تحقیق

۶ علم، تحقیق و روش تحقیق

۶,۱ علم:

فعالیت علمی عبارتست از: توصیف، کشف نظم و صورت‌بندی قوانین و نظریه‌ها در رویکرد علمی، بشر به دنبال کشف علت پدیده‌ها و یافتن رابطه‌ی میان پدیده‌ها است.

منابع اطلاعات علمی عبارتند از:

۱. تجربه: تجربه، آزمایش و مشاهده
۲. صاحب نظران
۳. روش‌های خردگرایانه: استدلال قیاسی، استقرایی و تمثیل
۴. روش علمی
۵. وحی

نکته: علم به دو صورت است، حضوری و حصولی

۶,۲ دیدگاه‌های شناختی:

۶,۲,۱ دیدگاه تجربه‌گرایی: (پوزیتیویسم)

- این دیدگاه در تقابل با دیدگاه عقل‌گرایی قرار دارد.
- اساس این دیدگاه بر تجربه و حواس انسان قرار دارد ← ناشی از تفکر استقرایی است.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

و فهم جهان را از طریق تجربه، آزمایش و مشاهده می‌داند ← کاربرد: علوم طبیعی

- تجربه ابتدایی ترین و اساسی ترین راه حل مسائل بوده و تحت تاثیر ویژگی های فردی و شخصیتی قرار دارد.

۶,۲,۲ دیدگاه عقل گرایانه (خرد گرایانه - استدلالی)

- بر اساس استدلال قیاسی قرار دارد.
- در این دیدگاه، رابطه ی منطقی میان صغری و کبری قرار دارد.

۶,۲,۳ دیدگاه ساختاری:

- اساس این دیدگاه بر مبنای پارادایم قرار داده شده است (انقلاب علمی)
- پارادایم: مفروضات کلی، نظری و قوانین و فنون کاربرد آن ها است که اعضای جامعه خاصی از آن ها استفاده می کنند.
- پارادایم: یک چهارچوب ذهنی یا مجموعه کاملی از اعتقادات، ارزش ها، فنون است که به اعضای یک جامعه مفروض تعلق دارد.
- پارادایم: مثال، سرمشق و یک نمایش موثر از یک نظریه علمی
- بر اساس دیدگاه ساختاری، پیشرفت یک علم را می توان به صورت زیر نشان داد.
پیش علم ← علم عادی (متعارف) ← بحران علمی ← انقلاب علمی ← علم عادی جدید ← ...
- بر اساس این دیدگاه، بحران با ایجاد ناهنجاری در علم کنونی رخ می دهد.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۶,۲,۴ دیدگاه هرمنوتیک:

- هرمنوتیک: به معنای تفسیر مذهبی و ادبی متون است، به دنبال تفسیر و تاویل متنی برای کشف حقیقت است و این کار از طریق بازسازی ذهنی صورت می پذیرد.
- دیدگاه اقتضایی در مدیریت با دیدگاه هرمنوتیک گره خورده است.
- بر اساس دیدگاه هرمنوتیک، در پدیده های انسانی و اجتماعی، انسان نقش آفرینی می نماید.

۶,۲,۵ دیدگاه تمثیلی:

- این دیدگاه بر اساس تشابه بنا نهاده شده است و موجب تقویت احتمال می گردد.

۶,۳ روش علمی

- هدف اصلی در روش علمی آن است که بدانیم یک پدیده تحت چه شرایط خاصی رخ می دهد و چنانچه این شرایط به وجود آیند، این پدیده رخ خواهد داد.

۶,۳,۱ مراحل روش علمی:

۱- احساس مشکل ۲- تعریف و تبیین مشکل یا مسئله (دشووارترین مرحله) ۳- پیشنهاد راه حل (صورت

بندی فرضیه) ۴- استدلال ۵- آزمون فرضیه

نکته:

- هدف نهانی علم، تبیین پدیده ها است.
- نظریه یکی از خروجی های روش علمی است که دارای خصوصیات زیر است.

روش تحقیق در مدیریت- محمد محرابیون محمدی

۵- علوم انسانی تغییر و تحول پذیرند

۶- علوم انسانی را می توان به صورت آزمایشی بررسی نمود.

محرابیون

فصل هفتم: تحقیق

۷ تحقیق

۷,۱ تحقیق چیست؟

- کاربرد روش های علمی در حل یک مسئله یا پاسخگویی به یک سوال
- بررسی و مطالعه ی منظم، کنترل شده و آزمایش قضیه های فرضی درباره ی روابط احتمالی میان پدیده

های طبیعت

- تلاش منظم و سازمان یافته برای بررسی مسئله ای خاص که به یک راه حل نیاز دارد.
- تحقیق شامل فرآیندهای جستجو، بررسی، آزمودن و آزمایش است.

۷,۲ انواع تحقیق:

۱. تحقیق: بنیادی (ناب - پایه ای)

۲. کاربردی

۳. تحقیق و توسعه

۴. تحقیق عملی

۱- تحقیق بنیادی (ناب - پایه ای):

هدف:

۱- تبیین و درک پدیده هایی که روی می دهند.

روش تحقیق در مدیریت- محمد محرابیون محمدی

۲- ارائه نظریه بر مبنای نتایج تحقیق

۳- افزایش حیطه ی دانش بیشتر

۴- کشف قوانین

● این تحقیق فاقد تاریخ انقضا بوده و نتیجه گرا است و در رابطه با نیازهای تصمیم گیری انجام نمی شود.

۲- تحقیق کاربردی

هدف:

۱- توسعه ی دانش کاربردی در یک زمینه خاص

۲- کاربرد علمی دانش

۳- حل مشکل جاری

۴- توسعه ی دانش در یک زمینه خاص

● این تحقیق از نوع تصمیم گرا است و هدف اصلی آن کشف علمی نیست.

نکته:

تحقیق بنیادی	تحقیق کاربردی
● افزایش حیطه ی دانش و آگاهی	● سعادت و رفاه مردم
● نظریه و ذهنیت	● کاربرد در شرایط عینی و علمی
● غیر قائم به زمان و مکان	● قائم به زمان و مکان

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۳- تحقیق و توسعه:

- فرآیندی است که به منظور تدوین و تشخیص مناسب بودن یک فرآورده آموزشی انجام می شود.
- هدف: تدوین، تهیه برنامه، طرح و مثال در موقعیت نامعین بر اساس یافته های پژوهشی
- شناسایی نیاز یا استعداد، پیدایش اندیشه ها، آفرینش، طراحی یک محصول، فرآیند یا نظام فن آوری تازه
- اساس آن بر چرخه ی تحقیق و توسعه بنا نهاده شده است.

۴- تحقیق عملی (اقدام پژوهی) - Action Research

- فرآیندی است که داده های یک سیستم بررسی شده و متناسب با شرایط آن تغییر می یابد.

نکته:

● انواع نظریه ها:

۱. نظریه تبیینی
۲. نظریه تجویزی و توصیه ای

● انواع نظریه :

۱. صوری
۲. قیاسی
۳. تقلیلی
۴. تجربیدی

۷,۳ ویژگی های تحقیق:

ویژگی های تحقیق عبارتند از:

- ۱- حل مسئله (تحقیق به حل یک مسئله معطوف است) ۲- پروراندن قانون، اصول و نظریه ۳- آزمایش های قابل مشاهده ۴- مشاهده و توصیف دقیق ۵- جمع آوری داده های جدید ۶- وجود زمان ۷- ایجاد کلیتی منطقی و عینی ۸- وجود صبر و شهامت

معیارهای ارزیابی نظریه ها:

- ۱- تطابق آن با مشاهدات ۲- روابط درونی میان مفاهیم آن ۳- جامعیت آن

نکته: نظریه ها، اثبات پذیر (تحقیق پذیر) نیستند اما تکذیب پذیر ابطال پذیر می باشند.

روش تحقیق در مدیریت- محمد محرابیون محمدی

نکته: تفاوت نظریه پردازی و نظریه آزمائی به صورت زیر است.

در نظریه پردازی از مشاهده به سمت نظریه می رویم در حالی که این روند در نظریه آزمائی برعکس است

مراحل تحقیق (روش علمی):

مراحل روش تحقیق به صورت زیر است:

۱. پرسش آغازی
۲. مطالعه متون مصاحبه اکتشافی
۳. چارچوب نظری تحقیق
۴. ساختن مدل تحلیلی
۵. به کار گیری ابزار تحلیل داده
۶. تحلیل اطلاعات
۷. نتیجه گیری

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

نکته:

مراحل روش تحقیق به سه دسته کلی تقسیم می شوند: گسستن، ساختن و مقایسه

۱- پژوهش امری نظام مند است ← آزمون و خطا وجود ندارد.

۲- پژوهش امری منطقی است ← روایی و پایایی پژوهش

۳- پژوهش امری تراکمی است ← هدف تکمیل دانش است نه تکرار

۴- پژوهش امری دوری است ← با حل یک مسئله، یک مسئله جدید آغاز می شود.

فصل هشتم: انواع روش‌های تحقیق

۸ انواع روش‌های تحقیق

۸.۱ روش تحقیق کیفی و کمی:

۱- روش تحقیق کمی: در این روش، واقعیت عینی و خارج از ذهن محقق بوده، هر کس می‌تواند آن را مشاهده نموده و واقعیت را می‌توان به اجزای آن تشکیل داد در این روش، انسانها کاملا یکسان و مشابه می‌باشند.

۲- روش تحقیق کیفی: واقعیت ذهنی بوده و درون ذهن خود، آن را ایجاد می‌نمایند و تنها در ارتباط با مشاهده گر، قرار دارد، واقعیت کلی بوده و نمی‌توان آن را به اجزایش تقسیم نمود و انسان‌ها با یکدیگر متفاوت هستند و به دنبال توصیف و تفسیر پدیده‌ها است (روش تفسیری توصیفی)

روش کمی	روش کیفی
. تاکید بر آزمون	. تاکید بر درک و فهم موضوع
. رویکرد منطقی	. رویکرد تفسیری و عقلایی
. عینیت گرا . روش استقرا	. ذهنیت گرا . روش قیاسی
. نتیجه مدار	. فرآیند مدار
. جز گرایانه	. کل گرایانه

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

روش کمی	روش کیفی
. تعمیم از طریق جامعه	. تعمیم ذهنی
. واقعیت عینی است	. واقعیت به وسیله مشارکت کنندگان ایجاد می شود
. داده های عددی	. تاکید بر داده های کلامی و تصویری

نکته خیلی مهم: در پژوهش های کمی، فرضیه از ابتدا مشخص است در حالی که در پژوهش کیفی فرضیه

در ادامه ی مراحل پژوهش شکل می گیرد.

۸,۲ روش تحقیق (چگونگی حصول داده ها) :

۱. توصیفی: هدف توصیف شرایط یا پدیده های مورد بررسی است.
۲. علی (آزمایشی): تعیین روابط علی و معلولی / مطالعه ی تاثیر متغیر مستقل بر وابسته
۳. سایر

۸,۲,۱ تحقیق توصیفی:

- . محقق به دنبال چیستی و چگونه بودن موضوع است.
- . به بررسی وضع موجودی می پردازد.
- . در زمینه ی تصمیم گیری، سیاست گذاری و برنامه ریزی استفاده می شود.
- . صرفا جنبه ی وضعی داشته و محقق در پی کشف و توضیح روابط همبستگی یا آزمون فرضیه نیست.
- . به دنبال دست یابی به انبوهی از معلومات کلی با استفاده از استقرا است.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۸,۲,۲ تحقیق پیمایشی (زمینه یابی) :

مطالعه ویژگی ها و صفات افراد جامعه

بررسی ماهیت ویژگی ها، نگرش ها از طریق تجزیه و تحلیل پاسخ پرسش ها

اهداف این روش عبارتند از: کشف، توصیف و تبیین

روشی است که جهت بررسی توزیع ویژگی های یک جامعه آماری به کار می رود.

نکته: انواع طرح های پیمایشی عبارتند از:

۱. مقطعی: گردآوری داده ها درباره یک یا چند صفت در یک مقطع زمانی
۲. طولی: داده ها در طول زمان (مقاطع زمانی مختلف) گردآوری می شوند.
۳. دلفی: بر اجماع میان نظر خبرگان تاکید دارد
۴. نمونه ی مستقل متوالی: مطالعات مقطعی در گروه های متفاوت و بازه های زمانی متفاوت است.

معایب روش زمینه یابی (پیمایشی):

- ۱- امکان دست کاری متغیرها وجود ندارد.
- ۲- چون متغیرهای مداخله گر و مزاحم را در نظر نمی گیرد، برقراری رابطه ی علی مشکل است.
- ۳- امکان ارائه ی اطلاعات غلط توسط پاسخ دهندگان وجود دارد.
- ۴- عمق کم اطلاعات دریافتی
- ۵- تاکید زیاد بر پرسشنامه و احتمال سوگیری در سوالات پرسشنامه.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

نکته: تحلیل کواریانس به دو صورت است:

۱- تحلیل عاملی

۲- مدل معادلات ساختاری: هدف آزمودن روابط ساختاری مبتنی بر نظریه ها و یا دیگر موجود

ضریب همبستگی نسبی (پاره ای - تفکیکی):

زمانی از این ضریب همبستگی استفاده می شود که به دنبال حذف متغیرهای مزاحم باشیم.

اشتباه های متداول در تحقیق همبستگی

۱- استفاده از این روش جهت شناسایی روابط علی و معلولی

۲- استفاده از همبستگی ساده به جای همبستگی تفکیکی یا سایر روش های همبستگی

مزایا و معایب روش همبستگی:

مزایا:

۱- به نمونه های بزرگ نیاز ندارد.

۲- پایه ای برای مطالعات پیش بینی بوده و موجب سنجش دقت پیش بینی می شود.

۳- امکان اندازه گیری تعدادی از متغیرها و روابط میان آن ها به صورت همزمان

معایب:

۱- عدم شناسایی روابط علی و معلولی

۲- شاخص دقیقی نیست زیرا همه ی متغیرها را کنترل نمی نماید.

۳- رفتار پیچیده را به اجزا تقسیم نموده و روابط را لحاظ نمی نماید.

روش تحقیق در مدیریت- محمد محرابیون محمدی

۸,۲,۴ روش تحقیق مطالعه موردی:

. مطالعه عمیق روی نمونه هایی از یک پدیده در محیط طبیعی آن و از دیدگاه افرادی که در آن پدیده مشارکت دارند.

. مطالعه نظام دار ویژگی های فردی یا گردآوری داده های اجتماعی به منظور توصیف فرد یا واقعیت های اجتماعی از جنبه های بی شمار

. مشاهده تمامی جوانب یک پدیده ملموس و ارتباط آن با سایر پدیده ها و ایجاد شناختی جامع.

. مطالعه یک مورد یا یک واحد و کاوش عمیق آن از جهات مختلف یا علل برخی از کنش ها و واکنش ها شناسایی می گردد.

. در این روش دست کاری متغیر مستقل و تاثیر آن بر متغیر وابسته صورت نمی پذیرد.

مورد (واحد تحلیل):

. مورد یک واحد یا سیستم با حد و مرز مشخص و متشکل از عناصر و عوامل متعدد و مربوط به هم است.

مورد:

۱. یک مرحله ای (تک نگاری): همه ی اطلاعات به صورت یک باره در اختیار افراد قرار می

گیرد.

۲. چند مرحله ای (چند موردی، میان موردی): اطلاعات در چند مرحله به مورد کار ارائه می

گردد.

ویژگی های بررسی موردی:

۱- توصیف روشن از روی داده های مرتبط

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۲- تحلیل روی داده‌ها و ایجاد گزارش بر اساس آن.

۳- مطالعه عمیق

۴- تعمیم پذیری در اولویت نیست.

مزایا:

۱- مطالعه‌ی دقیقی که عموماً با روش‌های کمی قابل دست‌یابی نیست.

۲- پژوهش در زمینه‌های استثنایی و غیر معمول.

۳- توانایی ایجاد تغییر در کیفیت پژوهش

معایب:

۱- دشواری در تعمیم یافته‌های پژوهش

۲- نیاز به مهارت بالا در تحقیق

۸،۲،۵ روش علی - مقایسه‌ای (پس رویدادی):

. پژوهش‌گر به بررسی علل احتمالی وقوع متغیر وابسته می‌پردازد و از معلول به علت احتمالی پی می‌برد.

. کشف علت‌ها یا عوامل بروز یک رویداد یا حادثه پس از رخداد واقعه.

. یافتن روابط علت و معلولی بین متغیرها با استفاده از مشاهده نتایج حاصله.

. این روش، عکس روش آزمایشی است.

مثال:

۱- موفقیت دانش‌آموزان در روش تحقیق در کنکور 93

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۲- ترک خدمت کارمندان یک اداره

۳- کاهش بازده یک واحد تولیدی

. نوعی پژوهش گذشته نگر است که تحقق اسناد و مدارک را جمع آوری نموده و واقعه را بازسازی می نماید.

. در این نوع تحقیق، پژوهشگر نمی تواند متغیر مستقل را به وسیله ی دستکاری یا انتخاب تصادفی کنترل کند.

شرایط لازم جهت تفسیر تحقیق علی- مقایسه ای:

۱- رابطه ی آماری بین X , Y برقرار باشد: بتوان همزمان تغییرات هر دو را کنترل نمود.

۲- محقق باید مطمئن باشد که متغیر X (مستقل) قبل از متغیر وابسته (Y) صورت گرفته است یا X تقدم زمانی دارد بر Y .

۳- عوامل دیگری تعیین کننده ی Y نباشند: محقق دلایل کافی جهت رد فرضیه های رقیب داشته باشد. (استنباط قوی آماری)

نکته: روش های کنترل در تحقیق های پس رویدادی عبارتند از:

۱- همتاسازی: کاربردی ترین

۲- تحلیل واریانس

۳- گروه های همگن

۴- استفاده از متغیرهای مزاحم به عنوان تعدیل کننده

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

مزایا:

- ۱- بررسی روابط علت و معلولی در شرایطی که دست کاری آزمایشی دشوار یا غیر ممکن است.
- ۲- بررسی روابط متعدد در یک پروژه تحقیقاتی
- ۳- رعایت فرآیند تحقیق علمی در تحقیق

معایب:

- ۱- به دشواری می توان علیت را بر مبنای اطلاعات جمع آوری شده نتیجه گرفت.
- ۲- تهیه مدارک، اسناد و مبنای استدلال و کشف مسئله
- ۳- عدم قطعیت نسبت به نتایج تحقیق.
- ۴- تشخیص معتبر بودن یا نبودن نتایج تحقیق دشوار است.

۸،۲،۶ روش تحقیق آزمایشی (تجربی):

- موثرترین روش تحقیق کمی برای تبیین رابطه علت و معلولی میان دو یا چند متغیر است.
- عالی ترین شکل پژوهش است، زیرا پژوهشگر توانایی کنترل شرایط آزمایش را دارد.
- یک چارچوب است که محقق با استفاده از آن در مورد رابطه متغیرهای مستقل و وابسته به نتایج معتبر دست می یابد.
- درین روش به کنترل متغیرها، مشاهده پدیده، سنجش رابطه علت و معلولی میان متغیرها و حضور فعال محقق در صحنه ی آزمایش شناخته می شود.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

. روشی است که آزمایش کننده به دخل و تصرف در متغیرهای موردنظر پرداخته و سپس به مشاهده تاثیرات آن در تغییرات متغیر وابسته می پردازد.

اجزای روش آزمایشی:

- ۱- متغیر آزمایش (متغیر مستقل): متغیری که مستقیماً توسط آزمایش گر دست کاری می شود تا اثر آن روی رفتار ارزیابی شود و ارزش آن بر ارزش متغیر وابسته تاثیر می گذارد.
- ۲- گروه آزمایش: گروهی از افراد که متغیر آزمایشی را دریافت می نمایند.
- ۳- متغیر کنترل: متغیری است که ارزش آن در همه ی شرایط آزمایش ثابت نگاه داشته می شود و مهمترین متغیر در روش آزمایشی است.
- ۴- گروه کنترل یا گروه گواه: گروهی که در معرض متغیر آزمایشی قرار نمی گیرند.
- ۵- طرح آزمایشی: نقشه یا برنامه از پیش تعیین شده جهت چگونگی اجرای متغیر مستقل، انتخاب گروه های گواه و کنترل است.
- ۶- پیش آزمون: مرحله ی اندازه گیری متغیر وابسته پیش از ارائه ی متغیر آزمایش (مستقل)
- ۷- پس آزمون: آزمودنی ها در معرض متغیر آزمایشی قرار گرفته و مجدداً متغیر وابسته اندازه گیری می شود.

نکته:

- ۱- از مقایسه پیش آزمون و پس آزمون، تاثیر متغیر مستقل بر وابسته سنجیده می شود.
- ۲- گروه کنترل O- O گروه آزمایش: $O \times O$
- ۳- طرح آزمایشی بر ۳ اصل کلی مبتنی است: تکرار آزمایش، تصادفی ساختن کنترل موضعی و قابلیت تعمیم
- ۴- کنترل در روش تجربی عبارتند از:

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۱- انتصاب تصادفی ۲- همتا کردن تصادفی ۳- انتخاب همگن ۴- تحلیل کواریانس ۵- استفاده از آزمودنی ها به عنوان کنترل خودشان.

۵- روش تحقیق آزمایشی دارای ویژگی های زیر است.

- متغیرهای مستقل دست کاری می شوند.
- سایر متغیرها به جز متغیر وابسته ثابت نگه داشته شده و کنترل می شود.
- تاثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته مشاهده می شود.

۶- در روش تجربی، در گروه گواه و آزمایشی به ۳ دسته ی تمام آزمایشی، شبه آزمایشی و تک آزمودنی تقسیم می شوند.

۸،۲،۷ انواع روش های تحقیق آزمایشی:

۱- تحقیق تمام آزمایشی: پژوهشگرها آزمودنی ها را به صورت تصادفی به گروه های آزمایشی منتسب کرده و تاثیر متغیر مستقل را بر متغیر وابسته بررسی می کند. و مبتنی بر ۳ اصل کلی است: تکرار آزمایش، تصادفی ساختن و کنترل محلی (طرح های عاملی)

۲- تحقیق شبه آزمایشی: نمی توان از انتساب تصادفی استفاده نمود و هدف عمدتا کنترل روایی بیرونی است.

۱- طرح تک گروهی سری زمانی

۲- طرح شبه آزمایشی با گروه گواه

۳- طرح دو گروهی سری زمانی

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۳- طرح های تک آزمودنی: به بررسی تاثیر یک متغیر دیگر می پردازد اما بررسی اثرهای متغیر بر یک یا چند آزمودنی متمرکز است و هدف اصلاح رفتار است.

نکته مهم:

- ۱- در تحقیق تجربی حقیقی (تمام آزمایشی) هدف بررسی کلیه روابط علی ممکن با قراردادن یک یا چند گروه تجربی در اعمال تغییرات و مقایسه آن با یک یا چند گروه شاهد است.
- ۲- در تحقیق تجربی نیمه تجربی یا شبه تجربی هدف تلاش برای نزدیک ساختن تحقیق به شرایط تجربی حقیقی است زیرا امکان کنترل و به کارگیری تمام متغیرهای دخیل وجود ندارد.

۸،۲،۸ روش تحقیق تاریخی و قوم نگاری

- . یافتن ویژگی های عمومی و مشترک پدیده ها و حوادث تاریخی و شناسایی دلایل بروز آن ها
- . به کار بردن داده های مربوط به واقعیت های مرتبط با رویدادهای گذشته و تفسیر آن ها.
- . استفاده از دستاوردها و اشتباهات گذشته جهت بهتر ساختن حال
- . دست یابی به حقایق گذشته و بدست آوردن دیدگاه روشن از زمان حال

نکته:

- ۱- در روش تحقیق تاریخی، محقق در صحنه حضور نداشته و نمی تواند تمامی متغیرها را شناسایی و کنترل نماید.
- ۲- در این روش عوامل کنترل نشده که روایی و تعمیم پذیری را محدود می سازند، فراوانند.
- ۳- مشاهدات مورخان در این روش عموماً به صورت کیفی توصیف می شود نه کمی

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۴- از لحاظ دقت، دشوارترین نوع پژوهش است.

۵- در روش تاریخی، دشوارترین مرحله، بیان مسئله است.

۶- در روش تحقیق تاریخی احتمال سوگیری محقق زیاد است.

منابع روش تحقیق تاریخی

۱- منابع دسته اول: منابعی هستند که توسط شاهد عینی و واقعی حادثه ارائه شده و مستقیماً در ارتباط با حادثه یا پدیده قرار می‌گیرند.

۲- منابع دست دوم: منابعی هستند که به طور غیر مستقیم در ارتباط با حادثه قرار دارند و گزارش‌گر شاهد عینی آن نبوده و به صورت نقل قول به پژوهشگر رسیده‌اند.

اعتبار یا نقد منابع تاریخی

هدف: شناسایی اعتبار منابع است.

اعتبار (نقد):

۱- اعتبار (نقد درونی): محقق به قضاوت در مورد صحت محتوای مدارک و مطالب می‌پردازد به عبارت

بہتر، آیا مدارک صحیح بوده و تصویر درستی از موضوع یا واقعه ارائه می‌دهند و مطالب با موازین

عقلی منطبق است؟

۲- نقد (اعتبار بیرونی): بررسی سندیت مدرک، اصالت داده‌ها، حقوقی بودن آن و بررسی جعلی بودن آن

است. اعتبار بیرونی به اصلی بودن مدرک می‌پردازد نه محتوای آن.

نکته: محقق در روش تحقیق تاریخی به دنبال یافتن داده‌ها است، در حالی که در روش‌های دیگر تحقیق به

دنبال تولید داده‌ها است.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۸,۲,۹ روش تحقیق قوم نگاری:

هدف محقق توصیف علمی فرهنگ های مختلف است.

. ثبت و توصیف رویدادها و فرآیندها در شرایط طبیعی و ویژه ی آن ها می باشد.

. شناسایی رسوم اجتماعی، باورها و تحولات فرهنگی است.

. ابتدا در مردم شناسی استفاده شده است.

نکته:

۱- قوم نگاران معتقدند که رفتار هر فرد تحت تاثیر بافتی است که در آن قرار دارد.

۲- تعمیم نتایج، مورد نظر محقق نمی باشد.

۳- در قوم نگاری علاوه بر توصیف رفتار به تفسیر نیز پرداخته می شود.

۴- نیاز به مشاهده ی کل گرا و بررسی همه ی جوانب و عناصر است.

۵- دیدگاه های فرهنگی اهمیت زیادی دارند.

۶- درین روش متغیرهای پژوهشی دست کاری نمی شوند.

۸,۲,۱۰ روش تحلیل محتوا

. توصیف عینی و کیفی محتوای مفاهیم، متون، پدیده ها و پیام ها به صورت نظام دار

. بررسی آشکار پیام های موجود در یک متن و توصیف آن ها به صورت نظام دار و کمی

. تبدیل داده های کیفی به کمی

. روش جهت دست یابی به ویژگی های مختلف پیام، دیدگاه ها و اندیشه های فرستنده ی پیام

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

روش پژوهشی برای تشریح کمی، نظام مند، عینی محتوای آشکار پیام

تحلیل ویژگی پیام های مستقر در متون

تمامی تعاریف تحلیل محتوا در ۳ ویژگی مشترک هستند.

۱- عینیت: هر مرحله از پژوهش باید بر اساس قواعد، احکام و روش های شخص انجام پذیرد یعنی واکنش ها و

سوگیری های شخصی تحقق نباید در یافته ها دخالت کرده و در صورت تکرار نتایج مشابهی حاصل گردد.

۲- نظام مندی (انتظام): محتوایی که تحلیل می شود طبق قواعد روشن و شخصی انتخاب گردد و از اصول

ارزیابی مشخصی استفاده نماید، دایره شمول محتوا باید طبق قواعد کاربردی ثابتی مشخص گردد.

۳- کمی بودن (عمومیت داشتن): یافته ها با هم ارتباط نظری داشته و بتوان آن را به صورت کمی بیان نمود.

اهداف تحلیل محتوا:

۱- تحلیل ویژگی های پیام، گیرنده و فرستنده پیام (چه چیزی - چه کسی - چطور)

۲- تحلیل فرستنده پیام و علت آن (چه کسی - چرا)

۳- تحلیل پیامد پیام (چه اثری)

واحد تحلیل در تحلیل محتوا:

کوچکترین عنصر یا جز تحلیل محتوا است اما بیشترین اهمیت را دارد.

جز اصلی یا ویژگی خاص پیام معینی است که باید بشماریم، بررسی یا ارزیابی نماییم.

واحدهای تحلیل محتوا عبارتند از: ثبت، فحوی، شمارش

انواع تحلیل محتوا:

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۱- تحلیل محتوای توصیفی: یک روش تحلیل بعد از وقوع بوده و به توصیف کمی و محتوای بارز و آشکار یک متن می پردازد.

۲- تحلیل محتوای استنباطی: هدف نتیجه گیری از محتوای یک متن در مورد جنبه هایی از واقعیت اجتماعی است و فرض بر این است که مشخصه های خاصی از یک متن با مشخصه های خاصی از مضمون یا وضعیت اجتماعی مرتبط است.

۳- تحلیل محتوای ارتباطی: هدف: بازسازی یک فرآیند اجتماعی انجام یافته و بسیار پیچیده به کمک بخش های ذخیره و ثبت شده، این روش تمامی مسیر یک ارتباط واقعی را مورد بررسی قرار می دهد.

روایی و پایایی روش تحلیل محتوا:

. تحقیق تحلیل محتوا در صورتی عینی خواهد بود که اندازه گیری و روش های آن، پایا باشند.
تحقیق تحلیل محتوا زمانی روا است که ابزار واقعا آن چه را که قرار است بسنجد، می سنجد و معمولا از روایی صوری در آن استفاده می شود.

محدودیت روش تحلیل محتوا:

- ۱- به تنهایی نمی توان از آن به عنوان مبنایی برای تعیین اثرات محتوا بر مخاطبان استفاده کرد.
- ۲- بسیار وقت گیر و هزینه بر است.
- ۳- یافته های تحقیق را محدود می نماید.

نکته:

- ۱- از تحلیل محتوا عمدتا در مطالعات ارتباطات، رسانه، زبان شناسی، معناشناسی شبکه ای استفاده می شود.
- ۲- تحلیل محتوا را می توان به صورت اکتشافی یا تاییدی استفاده نمود.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

۸,۳ روش تحقیق طولی:

روش تحقیق طولی نوعی روش تحقیق است که به مطالعه الگوها و توانایی رشد یا تغییر به عنوان تابعی از زمان می‌پردازد.

۱- مطالعه روند (روندپژوهی): هدف: مطالعه ی روند به منظور دست یابی به الگوی تغییر در گذشته و پیش بینی الگوهای آتی، در این روش افراد به سوالات یکسان در زمان های مختلف پاسخ می دهند، به عنوان مثال بررسی آراء مردم در دو ماه اردیبهشت و خرداد به دو نامزد انتخاباتی.

نکته: این روش مبنای برای مقایسه با داده های پیمایشی است.

۲- تحلیل کوارت (گروه ویژه): بررسی گروهی از افراد که به طریقی با هم رابطه دارند یا یک رویداد مهم زندگی را در یک دوره خاص تجربه می نمایند.

۳- مطالعه پانل: درین روش نمونه ی یکسانی از پاسخ دهندگان در زمان های مختلف مورد آزمون قرار می گیرند و هدف از آن مطالعه دگرگونی رفتارها، عقائد و طرز تلقی ها در زمان های گوناگون با جمعیت یکسان است.

۸,۳,۱ روش تحقیق میدانی:

. روشی برای جمع آوری داده ها و ارائه ی فرضیه ها و نظریه ها
. بیانگر فعالیت های لازم جهت دست یابی به دانسته های موردنظر و فرآیندهای تحلیل درباره اطلاعات، پایگاه

های اجتماعی فعلی، کنش متقابل محیطی

. مطالعه ی عمیق یک واحد اجتماعی معین که منجر به ترسیم تصویر منظم و کامل آن خواهد شد.

روش تحقیق در مدیریت - محمد محرابیون محمدی

. نمونه ی کوچکی از آزمودنی ها به همراه متغیرها و شرایط زیاد، بررسی می شوند.

. مطالعه ی نگرش ها، ارزش ها، ادراکات افراد بدون دست کاری هیچ موقعیت مستقلى با استفاده از مشاهده

است.

معایب:

۱- دقت و روایی بیرونی پایین

۲- غیر آزمایشی بودن

۳- واکنش پذیری مشاهده شوندگان

۴- حضور مشاهده گر می تواند بر پاسخ آزمودنی ها تاثیر بگذارد.